

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN
Diyarbakır Milletvekili

Diyarbakır'ın Lice ilçesinde bulunan Birkleyn Mağaraları, yalnızca bölgenin değil, Mezopotamya'nın en önemli arkeolojik ve doğal miras alanlarından biridir. Mağaralarda yer alan Asur dönemine ait kaya kabartmaları ve çivi yazılı kitabeler, binlerce yıllık tarihsel hafızanın günümüze ulaşan en önemli belgeleri arasında kabul edilmekte; alan uzun yıllardır yerli ve yabancı bilim insanlarının araştırmalarına konu olmaktadır. Kamuoyuna yansıyan bilgilere göre Birkleyn Mağaraları'nın yakınında planlanan kalker ocağı ve kırma-eleme tesisi projesine ilişkin süreçte yeni gelişmeler yaşanmıştır. Projenin hayata geçirilmesi halinde gerçekleştirilecek patlatmalı madencilik faaliyetlerinin oluşturacağı titreşim, toz, gürültü ve ağır tonajlı araç trafiğinin hem mağaraların doğal yapısına hem de arkeolojik miras unsurlarına geri dönüşü olmayan zararlar verebileceği yönünde ciddi bilimsel ve toplumsal kaygılar bulunmaktadır.

Öte yandan Diyarbakır'da son yıllarda Hasandin Yaylası, Kulp Vadisi, Dicle Havzası ve Birkleyn Mağaraları gibi doğal ve kültürel miras alanlarında madencilik ve enerji projelerine ilişkin tartışmaların artması, koruma-kullanma dengesinin kamu yararı doğrultusunda yeniden değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır. Binlerce yıllık kültürel miras ile geri dönüşü olmayan ekolojik değerlerin kısa vadeli ekonomik faaliyetler uğruna risk altına sokulmaması, sürdürülebilir çevre politikalarının ve kültürel mirasın korunmasının temel gereğidir.

Bu bağlamda;

- 1- Bakanlığınızın Birkleyn Mağaraları'nın yakınında planlanan kalker ocağı ve kırma-eleme tesisi projesine ilişkin verdiği herhangi bir uygun görüş, izin veya değerlendirme bulunmakta mıdır?
- 2- Projenin mağaralarda bulunan kaya kabartmaları, çivi yazılı kitabeler ve diğer arkeolojik varlıklar üzerindeki olası etkilerine ilişkin Bakanlığınız tarafından bilimsel bir etki analizi yaptırılmış mıdır? Yapıldıysa sonuçları nelerdir?
- 3- Koruma Bölge Kurulu veya Bakanlığınıza bağlı ilgili uzman birimler söz konusu projeye ilişkin görüş bildirmiş midir? Bildirmiş ise bu görüşlerde hangi değerlendirmelere yer verilmiştir?

- 4- Birkleyn Mağaraları'nın mevcut koruma statüsünün güçlendirilmesine veya UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi başta olmak üzere ulusal ve uluslararası koruma mekanizmalarına dahil edilmesine yönelik Bakanlığınızın yürüttüğü herhangi bir çalışma bulunmakta mıdır?
- 5- Bakanlığınız son on yılda Birkleyn Mağaraları'nın korunması, bilimsel araştırılması, restorasyonu ve kültür turizmine kazandırılması amacıyla hangi çalışmaları yürütmüştür?
- 6- Projenin kültürel miras üzerinde geri dönüşü olmayan etkiler yaratma ihtimali dikkate alındığında, Bakanlığınız bu risklerin ortadan kaldırılması amacıyla hangi tedbirleri almayı planlamaktadır?